

FESTIVAL

ZOMER VAN

SINT-PIETER

middagen vol klassiek

Klassieke muziek uit Noord-India

ZOMER 2024

24.07

PROGRAMMA VAN DE DAG

Rishab Prasanna
bansurî

Suman Sarkar
tabla

Rabindranath Ray
tanpura

VOLGEND CONCERT

25.07

LES VOIX HUMAINES

Susie Napper
viola da gamba

Mélisande Corriveau
viola da gamba

—
Marais, Couperin, Rameau
Pièces pour deux violes

De Indiase klassieke kunsten zijn de erfgenamen van een eeuwenoude traditie. Het zijn in de eerste plaats spirituele disciplines, die esthetiek opvatten als middel om de innerlijke mens te transformeren. Kunstbeoefening wordt dus beschouwd als meditatie. Daarom is het plezier dat aan kunst wordt ontleend slechts een bijkomstigheid: kunst moet kunstenaar en publiek verheffen. Van alle kunsten wordt muziek als de ideale weg gezien om dit doel te bereiken.

Het belangrijkste verschil tussen Indiase en westerse muziek is dat de melodie voorrang krijgt op de harmonie. Indiase muziek is melodisch en gebruikt een modaal systeem dat gebaseerd is op het concept van de *raga* en waarin improvisatie een sleutelrol krijgt. De *raga* is de uitdrukking van een uiterst precieze muzikale modus. Het is een toonreeks die wordt gedefinieerd door noten en door hun stijgende en dalende volgorde. De *raga* bepaalt ook een geheel van regels omtrent de rol en het gebruik van deze noten, die de basis vormen van de melodische structuur. Hij legt ook het gebruik van versieringen en nuances vast en bakent de melodische contouren af. De *raga* is de uitdrukking van een welbepaald gevoel (daarom kan er voor dit concert geen vast programma worden gepresenteerd: de keuze van de *raga*'s wordt overgelaten aan de uitvoerder, afhankelijk van de stemming van het moment). In het Sanskriet betekent *raga* 'kleur': elke *raga* is bedoeld om de luisteraar mee te nemen naar de kern van een esthetisch gevoel, de *rasa*, het basisprincipe van de Indiase esthetiek.

Hoewel Indiase muziek oorspronkelijk overwegend vocaal was, zijn er toch heel wat instrumenten ontwikkeld. De eerste geschriften vermelden er honderden, ingedeeld in vier categorieën: *tata vadya* (chordofonen, snaarinstrumenten), *sushira vadya* (aerofonen, blaasinstrumenten), *avanaddha vadya* (membranofonen, slaginstrumenten die klinken door trillingen van een membraan) en *ghana vadya* (idiofonen, zelfklinkende slaginstrumenten zoals cimbalen). De huidige instrumenten zijn het resultaat van een eeuwenlange evolutie in de manier waarop ze gemaakt en bespeeld worden.

De bansurifluit, afgeleid van de termen *bans* (bamboe) en *swan* (noot), is een van de oudste instrumenten van India. Ze wordt reeds vermeld in de Veda's, de aloude heilige teksten. Een van de meest voorkomende afbeeldingen van de god Krishna toont hem terwijl hij die fluit bespeelt. De fluit wordt ook vaak geassocieerd met de iconografie van Saraswati, de godin van de muziek, en beschreven als de bron van de Swarajana, de kennis van de muziek. Het betreft een dwarsfluit van bamboe met zes of zeven gaten. De alteraties, tussentonen en talloze ornamenten die zo belangrijk zijn in de Indiase muziek, zoals bijvoorbeeld de glissando's, worden alleen bereikt door een ver-

fijnde vingerzettingstechniek. Er zijn verschillende groottes van instrumenten die overeenstemmen met de verschillende toonreeksen. De bansuri is een instrument van volkse oorsprong en wordt nog niet zo lang in de klassieke muziek gebruikt. Het is bij uitstek een solo-instrument, maar kan ook als begeleidingsinstrument dienen, vooral bij dansmuziek. Toch kennen we deze fluit het best als solo-instrument, vooral in de Noord-Indiase stijl van de Hindoestaanse muziek.

Naast de tanpura, een instrument dat een harmonische pedaalklank voortbrengt die modale ondersteuning biedt in een onbestemde volle klank waarin de tonica en de kwint wisselend doorklinken, worden solo-instrumenten vaak begeleid door tabla's. Een tabla is de facto een combinatie van twee instrumenten. De tabla dayan of dahina is een rechte trommel waarbij het midden van het membraan is verzwaard met een verharde schijf van meel vermengd met pek die voor de toonzuiverheid zorgt. Deze trommel wordt met de rechterhand, de handpalm, de pols of met één of twee vingers aangeslagen op de rand, het membraan of de schijf in het midden, waardoor een grote klankverscheidenheid kan worden bekomen. De baya, bayan of dagga daarentegen heeft een lagere klank en is minder precies gestemd. Hij wordt met de pols en de palm van de linkerhand aangeslagen en bepaalt de cadans.

Bernard Mouton

Vertaling: Koen Van Caekenberghe

Rishab Prasanna

Rishab Prasanna wordt beschouwd als een van de beste fluitisten van India. Hij is geboren in een familie van gerenommeerde musici uit Benares, die al vele generaties gespecialiseerd zijn in de shehnai (een dubbelrietinstrument), en zet een rijke muzikale traditie voort. Als zoon en leerling van meesterfluitist en shehnai-speler Rajendra Prasanna leerde hij fluit spelen van zijn grootvader, Raghunath Prasanna, een pionier van het instrument in India. Hij kreeg ook al op jonge leeftijd les van zijn ooms Ravi Shankar Prasanna en Rakesh Prasanna. Thans vervolgt hij zijn opleiding in Hindoestaanse muziek en fluittechnieken bij zijn vader.

Rishab groeide op in de Gharana-traditie van Benares en maakte zich de klassieke en lichte volksgenres eigen, zoals de thumri, de chaiti, de kajri en de dhun. In 2009 reisde hij naar Europa en stelde hij zich open voor samenwerking met muzikanten uit verschillende muzikale tradities (Zweedse folk, jazz, hedendaagse muziek, Griekse muziek, Arabische muziek).

Rishab was te zien op enkele van 's werelds grootste festivals, waaronder WOMAD (World of Music Arts and Dance), het Festival de Fès des Musiques Sacrées du Monde, het Festival d'Avignon en de Philharmonie de Paris, maar ook op talloze festivals in Zweden, Noorwegen, Japan, China, Nieuw-Zeeland, Australië, Slovenië, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Duitsland, Marokko, Algerije en Tunesië. In 2016 speelde hij een rol in de film *Le Sens de la fête* van Eric Toledano en Olivier Nakache, en leverde hij samen met de internationale jazz-contrabassist Avishai Cohen zijn bijdrage aan de filmmuziek.

Rishab geeft les en verzorgt talloze masterclasses in Frankrijk en daarbuiten.

Hij ontving de prijs Ustad Bismillah Khan, uitgereikt door de Sangeet Natak Academy (Ministerie van Cultuur), en de titel van cultureel ambassadeur van de stad Toulouse.

Suman Sarkar *tabla*

Suman Sarkar komt ook uit een familie van muzikanten en leerde van zijn vader, wijlen Sri Santosh Kumar Sarkar – zanger, songwriter en leraar – de tabla bespelen voordat hij ging studeren bij Suhrit Chakraborty, een directe leerling van Ustad Habibuddin Khan van de Ajrara Gharana en Ustad Gami Khan van de Delhi Gharana.

Suman Sarkar heeft veel gerenommeerde musici begeleid, waaronder Ustad Nishat Khan, Prof Subroto Ray Chowdhary, Dhruva Ghosh, Partha Bose, Laxmi Shankar en Irfan Khan. Hij maakte zijn eerste reis naar Europa in 1992 en trad op voor de German Indian Society in Darmstadt, alsook in verschillende andere steden in Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk, Italië, Denemarken, Zweden, Nederland, België en Zwitserland.

In 1995 werd in Duitsland het eerste fusionalbum *Himmel und Erde* uitgebracht, in samenwerking met de Duitse organist Helmut Weber, saxofonist Bidi Sibert en pianist Jurgen Essel, waarmee hij er-

kenning kreeg op het gebied van de experimentele muziek. Ook in samenwerking met jazzpianist Fabian Fiorini en fluitist Fabian Beghin uit België heeft Suman Sarkar veelgeprezen opnames gemaakt. Suman geeft niet alleen regelmatig les en optredens in India, maar geeft ook tabla-lessen in heel Europa en treedt op tijdens verschillende festivals, waaronder het Festival Midis Minimes en het Gaume Jazz Festival in België, de Kirchheimer Musik Nacht en het International Yoga Festival in Duitsland en het Festival Mundial in Eindhoven in Nederland.

Rabindranath Ray *tanpura*

De Indiase bansurifluitspeler Rabindranath Ray (Robi Ray) is geboren en getogen in Rashkhali bij Kolkata. Deze geschoolde elektrotechnische ingenieur ontdekte al op jonge leeftijd zijn grote liefde voor de fluitmuziek: als kind begon hij met het bespelen van de bamboefluit en nam hij zijn eerste lessen van een blinde meesterfluitist. Later kreeg hij fluitles van wijlen professor Debaprasad Banerjee uit Kolkata, een leerling van wijlen Pandit Pannalal Ghosh, en van Dipak Sarma uit Guwahati. Hij woont al jarenlang in Duitsland, maar heeft steeds zijn liefde voor Indiase muziek behouden. Nu zijn professionele carrière haar einde nadert, wijdt hij zich volledig aan de cultuur en muziek van India en wordt hij uitgenodigd door talloze festivals.

30CC
Annick Dumalin
Robrecht Penders

artistiek directeur /
artistic director
ARTS/SCÈNE
PRODUCTION
Bernard Mouton

communicatie & pers /
communication & press
30CC
communicatie@30CC.be

info
016 27 42 40
zomervansintpieter.be
info@30CC.be

30CC en OPUS 3 danken van harte allen die hebben bijgedragen tot de realisatie van de 23ste editie van *Zomer van Sint-Pieter*: het stadsbestuur van Leuven, het bestuur en het team van 30CC en in het bijzonder ... de artiesten en het publiek!

30CC and OPUS 3 want to thank everyone involved in creating this 23rd edition of Zomer van Sint-Pieter: the city council of Leuven, the direction and team of 30CC and especially ... the artists and the audience!

CONCERTTIPS

Zin in meer klassieke muziek? Check dan alvast deze concerttips voor het seizoen 2024-2025. Op www.30CC.be ontdek je uiteraard het volledige programma.

Fancy more classical music? Check out these concert tips for the 2024-2025 season. Of course, you can discover the full programme on www.30CC.be.

22.09.24

zon - Sun
Leuven

Leuven beKOORt

gratis festival - 50 koren, 22 locaties, 1500 zangers
free festival - 50 choirs, 22 locations, 1500 singers

© Lies Bergers

20.10.24

zon - Sun
Minnepoort

Openingsconcert veelbeLEUVEND Opening concert veelbeLEUVEND PIANODUO ELATO & FRIENDS

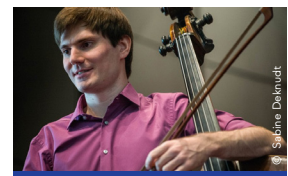

© Griek Merckx

09.11.24

zat - Sat
Schouburg

Catch the Bass DAVID DESIMPELAERE EN ATANERES ENSEMBLE

© Shirene Dehnuet

02.02.25

zon - Sun
Wagehuys

The People United Will Never Be Defeated EMMY WILS (PIANO)

© Koen De Baeyn